

20160020112

ВЛАДА НА РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА

Врз основа на член 16 ставови 2 и 3 од Законот за здравствената заштита („Службен весник на Република Македонија“ бр. 43/12, 145/12, 87/13, 164/13, 39/14, 43/14, 132/14, 188/14, 10/15, 61/15, 61/15, 154/15 и 192/15), Владата на Република Македонија, на седницата, одржана на 5.1.2016 година, донесе

ПРОГРАМА ЗА ПРЕВЕНТИВНИ МЕРКИ ЗА СПРЕЧУВАЊЕ НА ТУБЕРКУЛОЗАТА КАЈ НАСЕЛЕНИЕТО ВО РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА ВО 2016 ГОДИНА

I. Вовед

Туберкулозата се уште претставува глобален медицински проблем пред се во неразвиените земји и земјите во развој. Денес, една третина од светската популација е инфицирана со туберкулозниот бацил. Кај 10% од инфицираните во текот на животот се развива болест. Според податоците на Светската здравствена организација, секоја година во светот се регистрираат над 8 милиони нови случаи на туберкулоза а умираат над 2 милиони. Појавата на резистентни форми на туберкулоза чиј број континуирано се зголемува, е една од причините која придонесува за големината на проблемот со туберкулозата. Денес во светот има приближно половина милион заболени од резистентни форми на туберкулоза. Епидемијата на ХИВ/СИДА во светот придонесе за значително зголемување на бројот на болни од туберкулоза. ХИВ инфекцијата е најмоќен познат фактор што овозможува прогресија на туберкулозната инфекција во болест.

II. Моментална состојба

Во 2014 година во Република Македонија регистрирани се 285 случаи на туберкулоза. Од регистрираните 218 (76,1 %) случаи се со белодробна форма на туберкулоза а 67(23,9%) со вонбелодробна. Инциденцата изнесува 13,8/100 000 население, и е значително намалена во однос на 2013 година, кога изнесувала 15,6/100 000 население. Намалена е и стапката на детска туберкулоза 5,4/100 000 население (19 болни). Бројот на умрени од туберкулоза во 2014 година изнесуваше 23(0,9/100 000 население). Во 2014 година во Република Македонија регистрирани се два нови случаи со мултирезистентна форма на туберкулоза.

Во последните години во Република Македонија бележиме подобрување на епидемиолошката состојба со туберкулозата. Но, лошата социјално економска состојба поради невработеноста, сиромаштијата, стигмата, големиот број на хронични незаразни болести се фактори кои придонесуваат проблемот со туберкулозата во Република Македонија и натаму да перзистира. Ова наметнува потреба од постојана активност од надлежните институции одговорни за контрола на болеста.

III. Мерки кои треба да се превземат за подобрување на состојбите

Со цел за што поуспешна контрола на туберкулозата во Република Македонија, намалување на ризикот од ширење на инфекцијата, особено онаа предизвикана од резистентни соеви на *Mycobacterium tuberculosis*, спречување на коинфекција меѓу туберкулозата со ХИВ инфекцијата, неопходно е да се превземат сите расположиви

превентивни мерки кои придонесуваат за рано откривање и спречување на болеста. Сепак најдобра превентивна мерка е правилно и навремено лекување на секој болен од туберкулоза со што се прекинува ланецот на ширење на инфекцијата.

IV. Цели на Програмата

Целите на програмата се зацртани со секоја програмска активност.

1.1 Активно пронаоѓање на случаи на туберкулоза кај ризични групи со селективна радиофотографија:

Со цел рано откривање на болните од туберкулоза и други неспецифични белодробни заболувања се врши селективно радиофотографско снимање на лица кај кои постои поголема опасност од заболување од туберкулоза. Тоа се лица кои спаѓаат во т.н. ризични групи: затвореници, болни во психијатриски болници, привремено раселени лица, бездомници, популација со поголема стапка на заболување од туберкулоза во однос на националата(Роми), подрачја со поголема стапка на заболување од туберкулоза, корисници на дроги и сл.

Планирани се следните радиофотографски снимања за 2016 година:

- 2000 лица кои спаѓаат во ризични групи: болни во психијатриски болници, затвореници во КПУ во Република Македонија, привремено раселени лица, корисници на дроги и сл.

- 1000 Роми од подрачјето на: Струмица, Гостивар кои претставуваат ризична популација поради социјално економските услови на живеење.

- 1000 лица по индикација (високообразовни установи, средни училишта, подрачја со зголемена стапка на заболување од туберкулоза).

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

1.2 Дообработка на сомнителни ртг наоди: цел на активноста е да прегледаните лица со радиофотографско снимање, и сите сомнителни рентгенолошки наоди дополнително се обработуваат. Во 2016 година се планира со дообработка да бидат опфатени 100 лица. По извршената дообработка се изготвува Извештај .

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

2. Активно откривање на болни од туберкулоза (преглед на контакти)

Како контексти се испитуваат:

- Сите лица кои биле во контакт со болен од микроскопски позитивна туберкулоза

- Сите членови на семејството на болен од микроскопски негативна туберкулоза

- Родителите и другите членови на семејството на болно дете (до 14 годишна возраст)

Минимум испитувања за преглед на контакти:

- Возрасни: рентгенграфија на бел дрон и директна микроскопија два искашлока

- Деца : испитувањето се состои од туберкулинско тестирање по методата на Манту и квантиферон тест по индикација поставена од лакар, рентгенграфија и директна микроскопија два искашлока.

За испитаните контакти се пополнува формулар кој се доставува во Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза за обработка

Во 2016 година планирано е да се испитаат 600

Извршители: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, стационарите и диспанзерите за белодробни заболувања и туберкулоза.

3. Мониторинг-евалуација и стручно методолошка помош на здравствените установи кои спроведуваат превенција, дијагноза и лекување на болните од туберкулоза со цел да се подобри организацијата на работата, обемот и квалитетот на стручната работа, спроведување на превентивни мерки, водење на медицинската документација за случаите со туберкулоза и сл.

Тимот за мониторинг и евалуација го сочинуваат експерти од Институтот. Се мониторира и евалуира по два пати годишно работата на 25 установи и тоа: 4 болници, 15 диспанзери, 3 психијатриски болници, 3 Казнено-поправни установи во Скопје а по потреба други Казнено поправни установи во Македонија.

За извршениот стручно методолошки надзор се изготвува Извештај со предлог мерки за надминување на идентификуваните проблеми за секоја установа посебно

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

4. Работилница за БЦГ имунизација дијагноза и лекување на Латентна туберкулозна инфекција за здравствени работници.- со цел да се освежат знаењата да се презентираат новините и практично да се проверат знаењата во врска со БЦГ имунизацијата, дијагнозата и лекувањето на латентната туберкулозна инфекција и превенцијата на туберкулозата

Во 2016 се планира една работилница со 25 учесници.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

5. ДОТ активности има за цел непосредно да го контролира лекувањето на болните од туберкулоза со цел да се спречи прекин и несоработка на болниот во тек на лекувањето

Под ДОТ активности се подразбира непосредна контрола на лекувањето и следење на болните со туберкулоза како и здравствено просветување преку разговор со болните и нивните семејства во домот на болниот.

За 2016 година се планираат 1100 посети во домовите на болните од туберкулоза во иницијалната фаза еднаш и уште два пати во континуираната фаза од лекувањето.

За извршената посета, медицинското лице кое ја реализирало посетата, должно е да пополни формулар кој ги содржи наодите од посетата. Истиот треба да биде потпишан од болниот и членовите на семејството присутни при посетата. Формуларите се доставува тековно до Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза каде се обработуваат.

Извршители: Институтот за белодробни болести и туберкулоза, Диспанзерите за белодробни заболувања и туберкулоза

6. Печатење на пропаганден материјал има за цел да го подигне нивото на знаење за туберкулозата во селектирани групи на население и општа популација

Во текот на 2016 година ќе биде подготвен отпечатен и дистрибуиран пропаганден материјал наменет за различни целни групи и општа популација.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

7. Набавка на антитуберкулотици од прва линија за лекување на новорегистрираните случаи на туберкулоза. Има за цел да го спречи ширењето на туберкулозата преку лекување на новооткриените случаи на туберкулоза според стандардни режими на лекување препорачани од Светската здравствена организација.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

8. Набавка на антитуберкулотици од втора линија за лекување на болни со резистентни форми на туберкулоза има за цел да го спречи ширењето на резистентните форми на туберкулоза, чие лекување е долготрајно, скапо и честопати неуспешно

Иако бројот на мулти и полирезистентни форми на туберкулоза во Република Македонија не е голем, сепак, неопходно е да се превземат сите превентивни мерки за спречување на појава на овие форми на туберкулоза. Нелекувањето на овие болни претставува можност за ширење на инфекција со тешки форми на болеста чие лекување трае најмалку 2 години со неизвесен исход и последици од лекувањето. Годишно, во Македонија се регистрираат 2-3 нови случаи на мулти или полирезистентна туберкулоза.

Резистентните форми на туберкулоза (РР, мулти и полирезистентните) се лекуваат исклучиво во Институтот. Набавка и чувањето на лекови за овие форми на туберкулоза се врши од страна на Институтот врз основа на бројот на лица кои се лекуваат со нив.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза

9. Одржување на софтверот за туберкулоза

Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза раководи со базата на податоци за случаите на туберкулоза во Република Македонија. Софтверот кој е лоциран во Институтот има потреба од континуирано одржување.

10. Надомест на патни трошоци

Лицата кои се лекуваат од туберкулоза, во тек на континуираната фаза од лекувањето треба да дојдат на 3 контролни прегледи во Институтот за што е потребно да им се надоместат патните трошоци.

Во 2016 година се планира надомест на патни трошоци на 300 пациенти за по три контролни прегледи во Институтот

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни болести и туберкулоза

11. Набавка на квантиферон тест

Во тек на 2016 година се планира набавка на квантиферон тест за дијагноза на латентна туберкулозна инфекција и тоа за 50 деца во близок контакт со болен од белодробна спутум позитивна туберкулоза и за 100 лица со фактори на ризик за туберкулоза пред се ХИВ+ и имунокомпромитирани.

Извршител: ЈЗУ Институт за белодробни болести и туберкулоза

V. Финансирање

Извор на средства за реализирање на планираните активности во Програмата за превентивни мерки за спречување на туберкулоза кај населението во Република Македонија за 2016 година е Буџетот на Република Македонија

ФИНАНСИСКИ СРЕДСТВА ЗА РЕАЛИЗАЦИЈА НА ПРОГРАМАТА
Табела 1

Бр	Активности	Извршители	Индикатор	Единечна цена (денари)	Вкупен износ (денари)	Фреквенција на изестување
1.1	Активно пронаоѓање на случаи со туберкулоза кај ризични групи со селективна радиофотографија	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	4000	300	1.200.000,00	квартално
1.2	Дообработка на сомнителни РТГ наоди	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	100	2948	294.800,00	квартално
2	Преглед на контакти	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза, диспанзери и стационери за белодробни болести и туберкулоза	600	839	503.400,00	
3	Мониторинг и евалуација	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	2 x 25	7134	356.700,00	квартално
4	Работилница за БЦГ имунизација, дијагноза и лекување на ЛТБИ за здравствени работници	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	1	51 910,00	51.910,00	квартално
5	ДОТ Активности	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза Диспанзери	1100	500	550.000,00	квартално
6	Печатење на пропаганден материјал	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	11 000	10	110.000,00	годишно
7	Набавка на антитуберкулототици од прва линија за лекување на новорегистрирани случаи на туберкулоза	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза			2.003.190,00	годишно
8	Набавка на антитуберкулототици од втора линија за лекување на резистентни форми на туберкулоза	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза			1.000.000,00	годишно
9	Одржување на софтверот за туберкулоза	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза			120.000,00	квартално
10	Надомест за патни трошоци на болните	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	300 x 3	500	450.000,00	квартално
11	Набавка на квантиферон тест	ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза	150	2.400,00	360.000,00	годишно
	Средства обезбедени од основниот Буџет				6.000.000,00	
	Буџет на самофинансирачки активности на Министерството за здравство				1.000.000,00	
	ВКУПНО:				7.000.000,00	

VI. Средства – донации од глобален фонд-

Исто така независно од Буџетот на Република Македонија се предвидени и средства за предвидените активности финансирани од програмата на Глобален фонд за борба против ХИВ/СИДА, туберкулоза и маларија за периодот Јануари 01 – Декември 31, 2016 година (табела 2).

Проектот финансиран од Глобалниот фонд за борба против ХИВ/СИДА, туберкулоза и маларија (во понатамошниот текст ГФАТМ) – компонента туберкулоза (Рунда 10) во 2016 година има предвидено активности за 9 месеци. Во имплементација на активностите се вклучени Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза со мрежата од 17 АТД диспанзери и 3 специјални болници, како и 7 невладини организации кои работат директно со високоризичните групи.

За 2016 година предвидени се следниве активности:

Табела 2

Реден бр.	Предвидени активности	Буџет (ГФАТМ – ТБ) денари	Имплементатор
1	Практичен пристап кон респираторно здравје (ПАЛ)	876.014,00	Институт за белодробни заболувања и ТБ
2	ДОТС со висок квалитет	2.604.210,00	Институт за белодробни заболувања и ТБ, 17 диспанзери
3	Социјална поддршка за економски загрозените пациенти	28.674.401,00	Министерство за здравство
4	Следење и проценка на програмата за ТБ	1.761.713,00	Институт за белодробни заболувања и ТБ
5	Тренинг на лекари од ПЗЗ, специјалисти, лабораториски техничари, социјални работници, медицински сестри, градење на капацитети на човечки ресурси	8.023.921,00	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ, Нво Хопс
6	Мултирезистентна туберкулоза	11.053.538,00	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ
7	Заеднички ХИВ/ТБ активности	229.262,00	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ, НВО ХЕРА
8	Активности за високоризични групи	826.935,00	НВО ХОПС, НВО ХЕРА, НВО МЕРЦ
9	Контрола на инфекција	14.078.659,00	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ
10	Активности за лобирање, комуникација и социјална мобилизација	-	-
11	Градење на врски во заедниците	873.525,00	Министерство за здравство, Македонски црвен крст
12	Грижа во заедницата	40.367.389,00	Министерство за здравство, Македонски црвен крст
13	Оперативни истражувања	1.318.867,00	Министерство за здравство, Институт за белодробни заболувања и ТБ
14	Менаџмент на програмата финансирана од Глобален фонд	22.501.566,00	Министерство за здравство

Вкупно: 133.190.000,00 MKD

VII. Извршители на Програмата

Извршители на програмата се ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза-Скопје, ЈЗУ Институт за белодробни и заболувања кај децата-Козле и Диспанзерите за белодробни заболувања и туберкулоза во Македонија, и Институт по епидемиологија и биостатистика. Во имплементација на активностите финансирани од Глобален фонд, покрај Институтот за белодробни заболувања и ТБ се вклучени 6 здруженија на граѓани, Невладина организација Хера, Невладина организација Хопс, Невладина организација Мерц, Невладина организација Доверба, Невладина организација Ецдкор и Македонски црвен крст.

VIII. Доставување на Годишни извештаи и рокови

Секој извршител, податоците за своите реализирани активности тековно ги доставува до Централната единица на Институтот за белодробни заболувања и туберкулоза каде се обработуваат и се изготвуваат квартални извештаи. Кварталните извештаи се доставуваат до Министерството за здравство - Сектор за примарна и превентивна здравствена заштита, најдоцна 15 дена по завршување на кварталот.

Врз основа на кварталните извештаи, ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза изготвува Годишен извештај кој се доставува до Министерството за здравство - Сектор за примарна и превентивна здравствена заштита во првата половина на декември во тековната година.

IX. Следење на реализација на Програмата (мониторинг и евалуација)

Реализацијата на оваа програма се следи временски: квартално и годишно, преку зацртаните квантитативни цели. Централната единица на ЈЗУ Институт за белодробни заболувања и туберкулоза врши контрола на квалитетот на реализираните активности преку евалуација на доставените индивидуални информации од извршителите, врз основа на кои се изработуваат кварталните извештаи.

X. Оваа програма влегува во сила наредниот ден од денот на објавувањето во „Службен весник на Република Македонија“.

Бр. 42-12865/1-15
5 јануари 2016 година
Скопје

Заменик на претседателот
на Владата на Република
Македонија,
м-р **Зоран Ставрски**, с.р.